

آبونه شماره : هریر ایچون
سنه لکی (۴۰۰) آلتی ایلمی
(۲۲۵) ممالک اجنیه ایچون
سنه لکی (۴۵۰) ، آلتی آیلنی
(۲۵۰) غروشدور.

نسخه سی ۷،۵ غروشدور .
سنه لکی ۵۲ عدددر .

اداره خانه : باب عالی جاده سنده
رشید افندی خاندنه

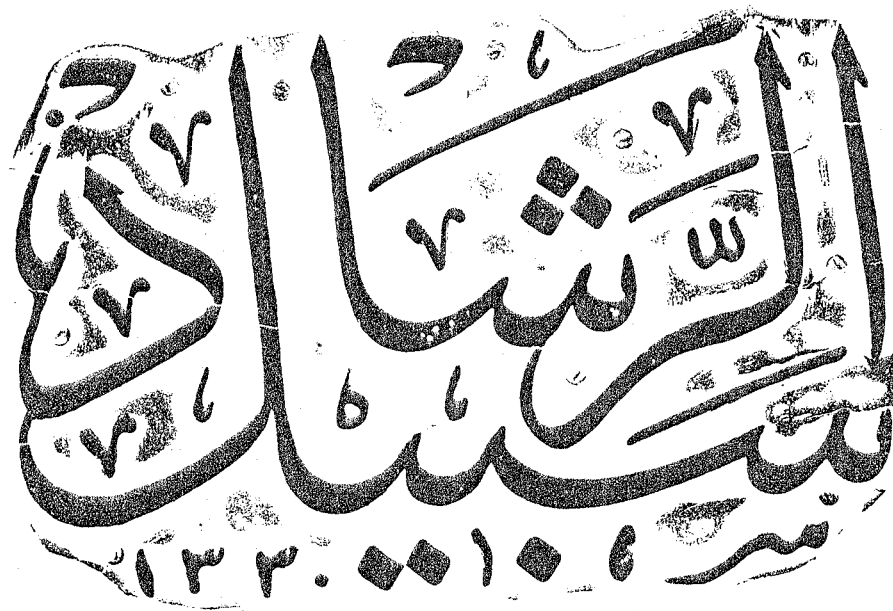
اخطارات
آبونه بدلی پشیندر .

مسلمه موافق آثار مع المنونیه
قبول اولنور . درج ایلمه یین
یازیلر اعاده اولتماز .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد ماکف

صاحب و مدر
اشرف ادیب

آدوس تبدیلیله ایریجه
۵ غروش کوندرملیدر .

مکتوبلرک امضاری واضح
واوقوناقلی اولسی و آبونه
صره نومروسی محتوی
بولونسی لازمدر

ممالک اجنیه دن آبونه
اولانلرک آدرس لرینک
فرانسجه یازلسی رجا اولنور .

پاره کوندرلدیکی زمان نهیه
دائر اولدینی بیلدیرلسی
رجا اولنور

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

عدد ۶۳۹

۲۵ رجب ۱۳۴۳

بخشینه

۱۹ شباط ۱۳۴۱

جلد ۲۵

مدنیت حاضرہ تک دہ موقراسی، کلمسیلہ ماہیت ومنشائی تبدیل
واخفا ابتدائی ظن ابتدائی اساسی دساتیر اسلامیہ دن پک تاتمام
اولہرق آلمش مفکورہ لردن عبارتدر . حریت ، مساوات ، عدالت
مفہوملرینک منبعی حقوق بشر بیاننامہ سندنہ آرایانلرک سوء تلقیرینی
قرآن کریم الک جانلی ادلہ ایلہ تکذیب ایتکدہ در .

حالبو کہ غریبک دہ موقراسی ، دستوری حقیقتہ کاغد اوزرنده
قالدینی حالہ اسلامیت روحندہ فعلاً عصرلرچہ حکمران اولمشدر .
مادیات ، علوم وفنون آلیہ اساسلرینک وضع وتدوینی پک خودپسند
وحققاشناس اولان غریب ہیئت اجتماعیہ سنجہ کندیلرینہ عائد برشرف
کی کوسرلمکدہ در . فقط دہ ولارطب ولا یابس الافی کتابمیین ، تأیید
الہیسیلہ فرقان جلیل ہینسک منبع ومصدر ازلیسیدر . قرآنک فلکیاتہ ،
حکمتہ ، اجتماعیاتہ ، علم الروحہ ، تربیہ یہ ... الخ عائد نفصوص مینفہسی
پردہ غفلتہ قلبری قرارماش اولانلرایچون کافی ووافی بر دلیلدر .
اساساً بوصلہ ، طیارہ ، علم مساحہ ، کیمیای تحلیلی ، تفصیلی صددمن
خارجندہ قالان برچوق کشفیات آلیہ نک ، علوم مثبتہ نک انکشافی دوعریدن
دوعری یہ مسلمانلرہ عائد شرفلردندر . چونکہ مسلمانلر بشیکدن
مزارہ قدر - چیندہ بیلہ اولسہ - آرایوب بولہرق علمی تحصیل ایہ
مکلفدرلر . چونکہ ، مسلمانلرک حیاتی دائمی بر سمدیدر . دہ لیس
للانسان الا ماسی ، امر صمدانیسی مسلمانلرک دستور حیاتیدر . بو
اساسلرہ لایق اولدقلری درجہ دہ عطف اہمیت ایدن مسلمانلر بحق
شرف اسلامی اعلائیہ ، مدنیق ترصینہ ، رفاہ بشری تأمینہ موفق اولدیلر .
حالبو لہ یکن صوک عصرلرظرفندہ اسلام مدنیتلرینک یریرانقراضی ،
مسلمان حاکمیتلرینک اندراسی ، مسلمان یوردلرینک اجنبیلر طرفدن
استیلاسی کی بارز تدنی علاماتی مشہود اولمشدہ در . غریب عالمی
بوکیفیق اسلامیت تشکک - حاشا - ابتدائیکنہ ، قیمتسزلکنہ عطف
ایدیور ومع لتأسف ہیئت اجتماعیہ من آراسندہ دہ بوقاعت سخیفہ
اشراک ایدنلر کورولویور .

فقط ، حقیقت حال بوس بوتون باشقہ بر شکلدہ در . اسلام
مدنیتلرینک ، اسلام حاکمیتلرینک انقراضہ دین اسلام دکل ، بالعکس
اسلامیت اساسات ودساتیرنہ تمامیلہ مغایر بر صورتہ دہ ظاہر ایدن سقوط
معنوی واخلاقی سبب اولمشدر . بومعارفہ نک - اگر ہمہ حال اثباتی
لازم کلیورسہ - الک بیوک شاہدی ، دلیلی تاریخدن . مدنیت اسلامیہ نک ،
عالم وعرفانک ، ثروتک ، قوتک الک زیادہ نائل انکشاف اولدینی
زمانلرہ دائما ہیئت اجتماعیہ اسلامیہ نک بتون معناسیلہ ، روح وشمولیلہ
دیندار وخلق اولدینی وقلرہ مصادفدر . ینہ تاریخ نہ زمان براسلام
دیارینک ، برمسلمان ملتک ادباروفلاکتی قید ایتدی ایسہ ہمہ حال دین
واخلاقدن وبالنتیجہ یالکیز آنک شرائط استکمالیدن الک مہمی اولان
سجایای اسلامیہ دن انحراف ایدلسی بوبایدہ یکانہ عامل ومؤثر اولمشدرہ

فی الحقیقہ ملتیری یشاتان نہ قوای مادیہ ونہ ذہن ثروت اولیوب بو
وسائطک منبع اصلسی ومنشأ اساسی اولان دین واخلاقدن . بوکون
غریب مدنیتی - کال ظاہریسنہ رغماً - اندارس وانفساحہ محکوم
بولوندیران سبب ، سقوط معنوی واخلاقدن بشقہ برشی دکلدر .
غریب عالمی تہدید ایدن بویاقین تہلکیکی بوتون غریب مشاہیرمتفکرینی
یکنیزان اولہرق تکرار ایتکدہ درلر . کیتدیکہ فضیلتلرک قیمتی بوتون
دنیاچہ آکلاشیلمغہ ، حقایق اسلامیہ انطالیق حق اولہرق تجلی یہ باشلامشدر .
بونتیجہ قارشوسندہ مرضی وتقلیدی برشکلہ ہیئت اجتماعیہ من حریمہ
داخل اولان غریب مساویات وفضایحک ممیزات اجتماعیہ ورضانات
اخلاقیہ منری ناصل مرحمتسز برصوللہ انحا وتخریبہ چالیشدیغنی وقسمادہ
موفق اولدیغنی دوشونہ رک بویوک برعذاب حس ایتہمہ نک امکانی یوقدر .
ذوق وسفاہتک ہرکون برآز دہا بنیان اخلاقی واجتماعیہ منری کیردیکی ،
ثروت ملیہ یی بلع وافقا ابتدائی ، عزیم وارادہ یی کہوشہ تدیکی ، تساد
اجتماعی رابطہ لرینی جوزمکہ باشلادینی ونہایت معنوی ساحہ دہ مظالم
بر بوشلق حصولہ کتیردیکی محققدر . بو حقیقت مواجہہ سندنہ ہیئت
اجتماعیہ منرک دینی واخلاقی قیمتنی یوکسہ لقمک حیاتی بر ضرورت حالی
آلمشدر . کون یکدیکہ دہا قطعیتلہ دیولاجق وحس ایدیلہ جک اولان
بواحتیاجک تطمینی اعتلای اجتماعی وکال اخلاقیہ منرک یکانہ چارہ سیدر .
یوقسہ فوضویت اجتماعیہ نک ، تردیات اخلاقیہ نک نتایج وخیمہ سنی معاذہ
ادراک ایتش اولورز .

ایشہ معراج بوتون حقایق علویہ یی اظہار ایدہ رک ہیئت اجتماعیہ
اسلامیہ نک تکاملندہ ناصل بر رہبر اساس اولدیسہ بوکوندہ سعادت
ورفاہہ نائلیتلہ یوکسک برتکملہ ، یوکسک برصرفان ، یوکسک برمدنیتہ
بائلیت صورتیلہ رہامری عین روحدن ملہم اولہرق تأمین ایدہ بیلیرز .
بولیلہ مبارکہ حرمتہ مسلمانلرہ نورانور برافق سعادت وسرمیدنک
انکشافی جناب واهب المعطایان نیاز واسترحام ایلرز .

مسلمانلہ دوعرو

۲

کتاب منزل

کتاب الہک ہدفی ، فکر بشرک ملکات مختلفہ سنی ایشلہ تمکدر .
چونکہ دین ، مسائل آتیہ حقندہ بزی تنویر ایدر :

- ۱ - قابلیات وقوای بشریہ ،
- ۲ - بونلرک کیفیت استعمالی ،
- ۳ - بوہدفی تحقق ایتدیرمک یولندہ انسانک اللہہ قارشو ایفا
ایدہ جکی وظائف ،

۴ — انسانك اونی محیط اولان طبیعتله مناسباتی ،

۵ — انسانك انسانه قارشى مناسباتی ،

۶ — بومناسباتك کیفیت اداره سی ،

۷ — حیات آخرت .

سائر کتب و سائر ادیان حقنده سوز سوبله مکّه حاجت کورمه یورز . اولره اینانلردوشونسلر والارنده کی کتب مقدسه نك بومسائل حقنده اولری تنویر ایدوب ایتمه دیکنی درپیش ایتسینلر . حال بوکه قرآن واسلامك ایضاح ایتدیکی باشلیجه مسائل بونلردر .

بومسائل حقنده بزی تنویر ایتمه ین دین ، هدف مطلوبه وصولی تأمین ایده جک یولی کو سترمه ین دین ، بروضع الهی اوله رق قبول ایدیله من . قابلیات بشریه . — قرآن کریمده « لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم ثم ردناه اونی اسفل سافلین » یعنی « بز محقق انسانى احسن تقویم اوزره یاراتدق ، صوکره اسفل سافلینه رد ایتدک » بویوریلور . انسان احسن تقویم اوزره یارادیلشدر . طبیعتی تشکیل ایدن هر جزء انسانده مندمجدر . انسان اعلاى علینه یوکسله بیلیر . فقط عینی زمانده اسفل سافلینه ده سقوط ایده بیلیر . طبیعتده کی هر شئك دائرة ترقیسی محدود اولدینی حالده انسانك ساحه ترقیسی یحدوددر . بونکله برابر انسان بوشکلده ده تدنی ایدر .

قابلیات بشریه نك نه اولدیفنی آکلامق مسئله سی فکر بشری اشغال ایدن معظمت مسائلدندر . بومسئله نك مختلف صورتلرده حل ، اخلاق ، اعتقادی ، روحانی حیات ایچون مختلف قاعده لر وضعنه سائق اولمش ، بومسئله مختلف اعتقادلرک و مختلف سیاستلرک ظهورینه سببیت ویرمشددر . طبیعی بز بوضیفه لرده بو بویوک مسئله نی مفصل بر صورتده موضوع بحث ایدمه جکزر . شونی سوبله مک کافیدرکه مسلمانلقدن مقدم ظهور ایدن ادیان ایله فلسفه لر بشریته ظلم ایتمشدر . هر یرده انسان پک دنی آرزولر پک سفلی احتراصلرک صورت مجسمه سی طانمشدی انسانك بدنی ، طریق ترقیده تصادف اولونان کمدهش مانعه ظن اولونیوردی . بعضیلری انسانى اوقدر عادى برشکلده تلقی ایتمشلردرکه (کنا) ک فطرت بشرده متمکن اولدیفنی سوبله مشلردی . آرتق انسانك کناهدن قورتولماسنه ، عذاب ابدیدن خلاص بولماسنه امکان یوقدی . (بودا) ، انسانى ، حیات و موجودیته بیله لایق کورمیوردی . محنت و مشقت انسانك نصیب متمادیسی ایدی . فلاکت واضطرار بدن قورتولمه نك یکانه چاره سی (عدم مطلق) دی . اسکی (وهدا) فلسفه سی وجود بشری مستکرمه برزنجیر اسارت تاقی ایدیوردی . زردشتیلک انسانى خیر و شر الاملرینک النده بر او یونجاق یامشدی . یونان فلسفه سی ایسه انسانى (نه مسیس) ایله سائر نك ییچاره بر قربانی درکهنه ایتدیرمشدی . مختلف اقلیملر و مختلف زمانلرده انسانلق حقنده پرورده اولونان بو فکرلر درلو

درلو قربانلره ، درلو درلو اشکنجه لره سببیت ویرمشدی . عصری فلسفه ، بونک عکسنى التزام ایتدی . عصری فلسفه انسانلق حقنده پرورده اولونان قدیم فکرلردن انسانى قورتارمق ایسته دی وعقلیه مذهبی انسانى هر ترقیه نامزد کوردی . بویکی ، اسکی متخالف فکرلرک ایکسیسه بر پارچه حقیقی محتویدر . بالکنز مسلمانلقدرکه انسانه حقیقی موقعی بخش ایدر . قرآن کریم ، انسانه عقلی ، بدنی ، اخلاقی ، روحانی ک مکمل تجیهزاتک بخش اولوندیفنی ، اونک کناهدن آزاده اولارق دوغدیغنی ، اوامر الهیه نك کافه سی اجرایه لایق و هر ترقیه نامزد اولدیفنی بیان ایدر . مسلمانلق سن صباوتده ارن چو جوقلرک دوغروندن دوغرویه جتنه کیده جکلرخی سوبله دینی حالده ، خرستیانلق بو کبی چو جوقلرک پاپاسلر طرفدن یاییلان مراسمه تابع اولمازلرسه جهنمه کیده جکلرخی سویلرلر . بونلرک زعمنجه انسان دنیاه کنه کار اولارق کلیر . بناء علیه تطهیر اولونمادن اولورسه مطلقا جهنمه کیدر . علیه الصلاة والسلام اقدمز انسانلنى ک یوکسک شاهقه یه اعلا ایتدی . پیغمبرمن بویوریورکه هر انسان طاهر ، اعلاى علینه یه یوکسلمک لایق اولارق طوغاز . حیات اخرویه نك هر نعمته ، ترقیلرک ک یوکسکنه احراز لیاقت ، هر انسانك حق طبیعیسیدر . فقط مسئله نك دیکر شق ده اهامال اولونماشدر . انسان (اسفل سافلین) ده دوشه بیلیر . حق طبیعیمزرک بزه بخش ایتدیکی هر شئنى تحقق ایتدیرمک وسفلتدن قورتولمق ایچون نه یاباجنر ؟ قرآن کریم بزه بونی ایضاح ایتمشدر . حق تعالی بویوریورکه « قوانین الهیه یه ایمان ایدنلر و اولنره توفیق حرکت ایدنلر هیچ بر وقت کسلیمه جک بر اجره یعنی دائمی وابدی ترقیه نائل اولورلر . » قابلیاتمز و تقاضم بونلرسه بزی ارشاد ایچون کوندریلن دینک ناصل اولماسی ایجاب ایتدیکی مسئله سی میدان چیقار . دین ، بزه اوله قواعد و اوامر وضع ایتدیرکه اولنری تعقیب ایتدیکمز تقدیرده قوامنمزه ویرمه لیدر . بز پاک بر فطرتله حیاته کلیورز . کنه اهرمنی ییقایه جق قانه محتاج ده کلز . انسان کنه ی توارث ایتز . کنه انسانك صاقینه بیله جکی بر شیدر . بناء علیه قرآن کریم (نجات) ی (یعنی زله) اصلیه دن نجاتی هدف دین اوله رق ذکر ایتیه یور . بویله بر نجات احتیاجنی حس ایتک بشریته برحقارتدر . بز دوغرو یولدن آریلورده ق بونی بزم ازمزددر . بزم کنه کار اولارق یارادیله مزدن ایلری کلمکده در . خرستیانلرک زله اصلیه دن قورتولمق معناسی افاده ایدن « salvation » کلمه نك لسان دینمزه مقابلی (فلاح) در . (فلاح) معناسی موفقیت ، تکامل ، قوا و ملکاتی انکشاف ایتدیرمک ، الحاصل حیات بشریه نی نمره داره ایتکدر .

قابلیات بشریه نك صورت استعمالی — بو مقدمات بزه قابلیاتمزی ناصل ایشه نه جکمزی کوسترر . بزم قابلیاتمزرک حقیقی ماهیتی آنجق بزی

یارادان الله بیلیر . بناءً علیه ارشاد من ایچون بز اوکا توجه ایدرز . بونک ایچون جناب حق بزى دوغرو یولی کوسترمه نك کندیسنه عاند اولدیغنی بیسان بویوریور . فقط بزى فطرتنك لايتناهی ملکاتی حائر اولدیغنه اینانیه من اونلری ایشله تمکک کفایت ایتیز . بر طیبیک حذاقنه اعتقاد ایتک بزى باش آغریسندن قورتارماز . دین بزه رعایت اولونا حق قوانین ، اوامر ونواهی کوسترملیدر که حیاتی اونلره کوره تنظیم ایدم ، هدفزه دوغرو کیدم . مسلمانلک معناسی بودر . کافه انبیانک ، آرز جمله حضرت عیسانک ده دینی ده بو ایدی . حضرت عیسی « بن قانونی ایچون ده کل ایضا ایچون کدم . » قانون ایله عمل ایدن ، قانونی اوکره تن ، ملکوت سماءه الک یوکسک موقعی احراز ایدر . بویله حرکت ایتمین الک سفلی موقعده قالیر ، دیدیکی زمان مسلمانلانی تلذین ایدیوردی . مسیح جبل موعظه سننده بو سوزلری ایراد ایدیورکن مسلمانلقدن باشقه برشیدن بحث ایتیموردی .

مسلمانلقدن قادییه

۶

تعدد زوجات

حضرت محمدک تبلیغ ایتدیکی کتاب مبین ، برکنساب الهیدر . (تعدد زوجات) . هاند اولان آیات قرآنییه ، سائر آیات جلیله کی بونک بویله اولدیغنی اثبات ایتکده در . هبیز ، تعدد زوجاتک برنجی درجه ده بر مؤسسه اولمادیغنی قبول ایدیوروز . چونکه عینی آدمک زوجهلری آراسنده کی مقابل قیصقانجلق حیات عالمی تشویش ایدر . بوقیصقانجلق زوجک زوجهلر آرسنده اجرای عدالت ایدمه مه مسندن تولد ایدیور . بناءً علیه قرآن کریم ، برانسان بوقیصقانجلق سیئ مسندن قورتولامازسه بر زوجه ایله اکتفا ایتمه سفی امر ایدیور . امام شافعی (ذلک ادنی الاتمولوا) نظم جلیلی تفسیر ایدیورکن تعدد زوجاتک صورت قطعییه ده تحدیدی لازم کلدیکی بیسان ایتکده در . امام (فخرالدین رازی) امام (شافعی) مک نقطه نظری نیاید ایدیور . امام (شافعی) ایله امام (رازی) مک عصری مدنیت همیه نك وجود بولماسندن چوق زمان اول یاشادقلری محتاج ایضاح ده کلدیر .

یله سورة نساءه بویوریورکه :

« ولن تستطعوا ان تعدلوا بین النساء ولو حرصتم فلا تميلوا کل المیل فذروها کلماعة »

یعنی « قادینلر آرسنده اجرای عدالت نه قدر خواهشکر اولسه کزده اجرای عدالت ایدمه مزسکیز . بناءً علیه هوا وهوسکزه بوس بوتونی هتفاد اولارق قادینلر کزدن برینی اهماله اوضراعه ییکیز . »

تعدد زوجاته قید و شرط ایله مساعدده ویرن آیت کریمه ایله بوآنی توحید ایتدیکنمز تقدیرده مسلمانلک تعدد زوجاتی تشویق ده کل ، بالعکس اونی تشویق ایتمه دیکی وتعدد زوجات جوازیه آنجق فطرت بشری انکار ایتک ایستهمدیکی توضیح ایدر . آیتک برنده قرآن کریم ، یتیم بر قزی ویلسی آلاجنی اولورسه هر در لوظلمک وقوعی محتمل اولدیغنی ، بناءً علیه تحت ولایتده اولان بر یتیمی ده کل ، باشقه قادینلری آلمک ده موافق اولاجغنی بیان ایتکده در . مسلمانلق کوله لری آزاد ایتدیکندن مسلمانلق بونلره ازدواجی توصیه ایدر . قرآن کریمده جمعیت بشریه نك مختلف مراحل ، مختلف احوال وشرائطی نظر دفته آلتدیغندن برار ککه بر قادیندن فضیله آلق مساعدده سی بخش اولونمشدر . بوشکله حرکته مسلمانلق تعدد زوجاتی ادیان سائرده کورولمه یین بر تحدیده اوضراعه مشدر . فقط تهدیدات وضعیله اکتفا ایتمه یین قرآن کریم تعدد زوجاتک تولید ایتدیکی فتالییه ده نظر اعتباره آلاق بر مسلمانک زوجهلری آرسنده اجرای عدالت شرطیه بردن فضله قادینله ازدواج ایدمه بیله حکمی بیان ایتمشدر . بناءً علیه متقابل قیصقانجلقدن ، ظلمدن طولای بر شکایت وقوع بولمایه جقدر . بر ارکک زوجهلری آراسنده اجرای عدالت ایدمه جکسه بر قادین آلیر . عینی سورة شریفه نك دیگر بر آیتده قادینلر آرسنده اجرای عدالتک قولای برشی اولمادیغنی ، برارکک قادینلر آرسنده اجرای عدالت ایدمه جکسه ، بیله بیله بر قادینی اذایه اوضراعتدیغندن طولای مسئول اولاجغنی بیان اولونمقده در .

حضرت محمد ایله اصحاب کزینک نه ایچون بر زوجه ایله اکتفا ایتمه دکری صورولا بیلیر ؟ . بوسؤالک جوابی : صرب هیئت اجتماعیه سنک وشرائط زمانیه نك وحدت زوجیه یی ممکن ویاخود مفید قیلمه مسیدر . تعدد زوجات ، کندیی اماشه ویاخود حمایه یه مقتدر اولمایان قادینلرک حیات ورفاهنی تأمین ایدمه جک یکانه واسطه یدی . اوزمان ، بشریتک نصف نسائیسی هیچ برانکشافه مظهر ده کلدی . بر قادین ادامه حیات ایچون پاره قارامازدی . قوجه سز بر قادینک ، ابویتنک اونده امرار حیات ایتسی لابددی . پدرلر ، قیزلری سومزلردی . هندستانده اولدیغنی کی بابالرقیزلری فدا ایدرلردی قیزلر بویونجه پدرلری اونلری همان اولندیرمه یی دوشونورلردی . قیزلر اوله نیجه قوجه لرینه تحمیل اولونان بر یوک اولورلردی . شاید بونلر طول قاله حق اولورلرسه قادین الک مؤلم بدبختلغه دوچار اولوردی . آرتیق کیده جک بریری بولونماز وبناءً علیه معیشتی تأمین ایتمه سنه امکان قالمازدی . هندستانده طول قادینلر اولان قوجه لرله برابر کندیلرینی احراق ایدرلردی . عربستان وسائر لرده طول بر قادینک تأمین حیات ایتمه سی قوجه بولماسنه وابسته ایدی . فقط اساساً ارککلر اقلیتده بولوندقلرندن « وحدت زوجیه » طرفدارانی التزام ایدلدیکی تقدیرده